

Pronájem a půjčování automobilů z pohledu daní, účetnictví a DPH

Existuje několik možností, jak využít auto a přitom ho nemuset vlastnit. V následujícím textu si přiblížíme režim a fungování pronájmu a půjčování automobilů, a to z pohledu DPH, účetnictví i daně z příjmů.

V minulém článku jsme se věnovali obecně DPH u automobilů, zejména v porovnání nových a ojetých vozidel (viz článek [Nový a ojetý automobil v DPH](#)). V následujícím textu si přiblížíme režim a fungování pronájmu a půjčování automobilů, a to z pohledu DPH a částečně i účetnictví a ostatních daní. Automobil je prostředkem pro dopravu ve smyslu § 4 [zákona č. 235/2004 Sb.](#), o dani z přidané hodnoty (dále jen ZDPH).

Neustále potřebujeme přemísťovat sebe, zboží nebo zákazníky z místa na místo. Většinou pro tyto účely využíváme automobily. Ne každý však má „odvahu“ a chuť automobil (ať už osobní, či nákladní) pořizovat a vlastnit. Proto existuje několik jiných možností, jak automobil využít a přitom ho nemuset vlastnit. Konkrétně se jedná o **možnost zápůjčky**, a to krátkodobé i dlouhodobé, případně pořízení na splátky **formou finančního leasingu**, nebo dlouhodobého pronájmu **formou operativního leasingu**.

Někdo automobil nechce kupovat z principu. Jiný považuje náklady na vůz a jeho provoz za zbytečné. Další nemá kde parkovat. A někdo zase rád auta střídá. Pro všechny je řešením využití služeb autopůjčovny, nebo jedné z dalších forem „pronájmu“.

Pro krátkodobé půjčení (např. krátká služební cesta, odvoz materiálu většího objemu, než se vejde do firemních osobních aut apod.) může být vůz z autopůjčovny dobrou volbou. Náklady nejsou nikterak závratné ve srovnání s náklady na pořízení nového vozu či na jeho dlouhodobý pronájem.

Půjčení vozu v autopůjčovně

V případě **půjčení vozu v autopůjčovně** řidič nemusí řešit pojištění, servis či dálniční známku, vše je většinou v ceně půjčovacího. V tomto případě odběratel (příjemce služby) obdrží daňový doklad za celkovou cenu vč. DPH, pokud je autopůjčovna plátcem.

Je-li **příjemce služby rovněž plátcem DPH**, a použije-li automobil ke svým ekonomickým činnostem, má **nárok na odpočet ze zaplacené DPH** za půjčení automobilu, jakožto i z následně zakoupených pohonných hmot při dodržení veškerých pravidel a podmínek ZDPH.

Při půjčení v autopůjčovně je třeba počítat s **vratnou kaucí** (zálohou), jejímž cílem je určitá pojistka proti případům, kdy zákazník vrátí půjčenou věc poškozenou, anebo ji třeba nevrátí vůbec. V okamžiku jejího přijetí účtuje půjčovna na vrub účtu finančních účtů, nejčastěji pokladny (např. **211**), neboť většinou je vybírána v hotovosti. Protistranou je pak účet závazku z titulu této zálohy účtovaný např. na účet **324 – Přijaté zálohy**.

Pokud zákazník vrátí půjčenou věc nepoškozenou, v dohodnutém termínu a neporuší-li další

výpůjční podmínky, je mu celá záloha (kauce) vrácena. Složená kauce na straně zákazníka je **nedaňovým výdajem** a na straně poskytovatele se **nejedná o zdanitelný příjem**.

Uhradí-li si však poskytovatel z této kauce náhradu škody, nebo uhradí-li nezaplacené nájemné, **daňový režim se změní** a v tomto případě bude čerpaná částka **daňovým výdajem** na straně zákazníka a **zdanitelným příjmem** na straně poskytovatele.

V případě, že se ze složené kauce (zálohy) čerpá částka na likvidaci vzniklé škody, měla by půjčovna rozlišovat mezi opravitelnou škodou (např. oprava odřené laku), neopravitelnou škodou (např. totální zničení, odcizení, nevrácení věci).

U **opravitelné škody** bude půjčovna účtovat náklady na opravu nejspíš na **účet 511 – Opravy a udržování**. Vzhledem k tomu, že se nejedná z daňového hlediska o škodu dle § 25 odst. 2 **zákona č. 586/1992 Sb.**, o daních z příjmů (dále jen ZDP), která by byla pro účetní jednotku nedaňovým výdajem, bude účtovaný náklad také **nákladem daňovým**. Půjčovna bude nejspíš vymáhat náhradu škody po zákazníkovi. V tom případě bude pro půjčovnu zdaňovaným výnosem, účtovaným na příslušný účet **úctové skupiny 64 – Jiné provozní náklady**.

Je-li věc **zcela zničena**, nebo dokonce **odcizena (nevrácena)**, bude se pak jednat o klasickou škodu (manko), s veškerými dopady do daní. Účetní zůstatková cena pronajatého automobilu, který je dlouhodobým hmotným majetkem, bude odúčtována při jeho vyřazení **do úctové skupiny 54 – Jiné provozní náklady** (např. **549**).

Daňová zůstatková cena tohoto automobilu bude **daňově uznatelným nákladem pouze do výše náhrady**, a to buď od pojišťovny, nebo od zákazníka. Související výnos (účtovaný do úctové skupiny 64 – Jiné provozní náklady) bude zdanitelným výnosem.

Vratná záloha a smluvní sankce

Obecně je **kauce (vratná záloha)** účtována bez DPH, jelikož se nepředpokládá, že zákazník dostane nějaké protiplnění za tyto peníze. V případě, že nedojde k uplatnění kauce na náhradu škody a bude opravdu vrácena zákazníkovi, bude **nadále mimo režim DPH**. Ovšem v okamžiku, kdy by se mělo naplnit něco z výše uvedeného, tj. využití zaplacené kauce na náhradu škody, stává se zdanitelným plněním a **měla by se zahrnout do režimu DPH**.

Další samostatnou kapitolou je pak otázka, kdy se stává vratitelná kauce (záloha) předmětem DPH, kdy nastává DUZP (datum uskutečnění zdanitelného plnění), kdy má příjemce povinnost odvést DPH z přijaté kauce a zda a kdy má její poskytovatel nárok na odpočet.

V rámci půjčování automobilů mohou mít jednotliví poskyvatelé i své „provozní podmínky“, nebo chceme-li výpůjční řád, kde mohou být sjednány i další sankce za nedodržení specifických podmínek (např. vrácení automobilu s nedoplněnou nádrží, nadměrné zašpinění vozidla apod.). V takových případech by se jednalo o **smluvní sankce**, které mají i svůj **vlastní daňový režim**.

Sice musí být účtovány již v okamžiku jejich uplatnění vůči zákazníkovi (**úctová skupina 64**, např. **644 – Smluvní pokuty**), ale daňový dopad na zvýšení základu daně ve výnosech mají **až v okamžiku jejich úhrady**, tedy většinou započtení oproti složené vratné záloze.

Podle ZDP se základ daně **snižuje** o rozdíl, o který smluvní pokuty a úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů zúčtované ve prospěch

výnosů u poplatníka, který vede účetnictví, převyšují přijaté částky v tomto zdaňovacím období.

A naopak se základ daně **zvyšuje** o přijaté úhrady smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů u věřitele, který vede účetnictví, pokud byly položkou snižující výsledek hospodaření v předchozích zdaňovacích obdobích.

Pronájem – leasing

Opustíme-li pole autopůjčoven, kde se převážně vyplatí uvažovat o krátkodobé zápůjčce, můžeme využít další formu využití automobilu bez nutnosti jeho koupě, a to je **pronájem** neboli **leasing**.

U **finančního leasingu** je financované vozidlo po celou dobu **majetkem leasingové společnosti** a jeho vlastnictví přechází na zákazníka na jeho konci. Finanční leasing předpokládá, že po skončení nájmu dojde k převodu vlastnictví předmětu leasingu z poskytovatele na příjemce.

Naproti tomu při **operativním pronájmu** se předmět nájmu **vrací zpět poskytovateli**, a tudíž vozidlo zůstává ve vlastnictví leasingové společnosti i po skončení smlouvy.

Pokud z podmínek smlouvy na finanční leasing vyplývá, že příjemce po skončení finančního pronájmu předmět pronájmu **odkoupí**, půjde o dodání zboží a **DUZP bude den předání předmětu leasingu příjemci** (nájemci). Za splnění této podmínky a dalších podmínek dle ZDPH má plátce (příjemce předmětu leasingu) **nárok na odpočet DPH na vstupu z celé hodnoty předmětu leasingu** již v den převzetí předmětu leasingu do užívání.

Naopak u operativního leasingu je DPH zahrnována do jednotlivých splátek. Dá se říci, že operativní leasing z pohledu DPH funguje jako zápůjčka z autopůjčovny, tedy co aktuálně zaplatíme, to je s DPH a **plátce si při splnění zákonných podmínek může tuto DPH ihned nárokovat zpět**.

V rámci operativního leasingu jsou většinou zahrnuty i doprovodné služby plynoucí z vlastnictví vozidla (pojištění, zákonem stanovené poplatky). Zvláštní, finančně nákladnější variantou je **full service leasing**, který mimo to zahrnuje i zajištění servisních a asistenčních služeb.

Nájem dopravního prostředku a DPH

Při **nájmu dopravních prostředků** se obecně musí z **pohledu ZDPH** rozlišovat mezi krátkodobým a dlouhodobým nájmem dopravních prostředků. Hranicí mezi krátkodobostí a dlouhodobostí je **30 dní**, u lodí pak **90 dní**.

Při krátkodobém pronájmu dopravních prostředků je místem plnění **místo, kde zákazník dopravní prostředek skutečně fyzicky přebral k jeho užívání**. Pro posouzení, zda se jedná o krátkodobý nájem, je důležité posoudit, zda splníme podmínku nepřetržitého držení nebo užívání dopravního prostředku – automobilu po dobu maximálně 30 dní.

Při dlouhodobém nájmu automobilu nad 30 dní je pak místem plnění při poskytnutí pronajatého automobilu osobě nepovinné k dani **místo, kde má vydlužitel** (nájemce, uživatel vypůjčeného vozu) **sídlo nebo místo pobytu**.

Pokud by však ve vztahu k třetím zemím došlo ke skutečné spotřebě v jiném místě, než je místo plnění podle základního pravidla nebo pravidla pro místo plnění při krátkodobém pronájmu, pak je místo plnění **v místě skutečného užití**.

To znamená, že bude-li dle předchozích podmínek místo plnění stanoveno v ČR, ale ke skutečnému užití automobilu dojde ve třetí zemi, bude místo plnění ve třetí zemi. A naopak, bude-li místo plnění ve třetí zemi a skutečně bude automobil používán v tuzemsku, bude místo plnění v tuzemsku.

S tím souvisí právě podmínky fakturace a účtování DPH, zda s DPH, nebo bez DPH, zda se použije reverse charge (přenesení daňové povinnosti), či nikoliv.

Příklad

---

*Společnost X (plátce DPH) ze Slovenska pronajme společnosti Y (plátcí DPH) z České republiky automobil. Vlastníkem vozidla je slovenská společnost, ale jezdit bude na českých silnicích. Pokud by se jednalo o **dlouhodobý pronájem**, tj. více než 30 dní, bude slovenská firma X fakturovat české společnosti Y **bez DPH** a česká firma vykáže ve svém přiznání **přes reverse charge** (přenesení daňové povinnosti), jako při klasickém intrakomunitárním obchodním styku.*

*Kdyby šlo o **krátkodobý pronájem** do 30 dnů, tak je místo plnění tam, kde bude auto skutečně předáno do užívání. Lze prokázat zápisem, předávacím protokolem, smlouvou apod. Pokud slovenská firma X předá do užívání automobil společnosti Y v České republice, bude **fakturovat s českou DPH**. Pokud ale dojde k faktickému předání automobilu společnosti Y do užívání na Slovensku, bude slovenský poskytovatel automobilu (společnost X) **fakturovat se slovenskou DPH**.*

Autor: Ing. Filip Sinecký

9. 4. 2014

Zdroj: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dph/pronajem-a-pujcovani-automobilu-z-pohledu-dani,-uc/>